1. **Ścieżka zapisu** 511\1\0\0\413	2. **Nr i nazwa archiwum** 511 Biblioteka Diecezjalna w Sandomierzu	3. **Nr zespołu** - 1 4. **Ciąg dalszy numeru zespołu** - 0 5. **Oznaczenie serii** - 0
6. **Nazwa zespołu** Archiwum Kapituły Kolegiackiej i Katedralnej w Sandomierzu		
7. **Sygnatura** 413	8. **Liczba stron/kart** 42 s.	9. **Liczba skanów** 44
10. **Data wykonania** 07.10.2019	11. **Nazwa pracowni** Alto-Protekt	12. **Skanerzysta** Alicja Kuberka
13. **Uwagi**		

B)

1769

Privilegia Ecclesiae Collegiatae Sandomiriensis

PRiuilegiorum Ec:
clesiæ Collegiatæ Sa
domirien Ex Origina:
libus eorum uera tran:
sumpta Opera Vener.
domini Ioannis Mlodz:
ieiewski Canonici et Off:
icialis Sandomirien Co:
scripta Ex commissione Ve:
nerabilis eiusdem Eccle:
siæ Capituli Anno Domi
M. D. LX. IX

Privilegiu super omes villas et praedia D. Praelatoru Eccla Collata Sandm et libertates ab omnibus angariis Boleslai Ducis A° 1276.

IN nomine domini Amen. Quoniam omnia pretereunt more fluentis aquae, ne gesta principu presertim quae fiunt in favorem Ecclesiae, ac effectu a memoria elabantur, aut alicuius obice possint calumniae prepediri Assolent, scripto testiu, litterarumque testimonio perhennari. Ea propter tam pns etas noverit, qua futura. Quia nos Boleslaus Dei gracia Dux Cracconiae et Sandomirie, una cu Charissima nostra Coniuge domina Kunegunda, filia Super illris Regis Hungarorum felicis recordacionis Illris Ducissa terraru earundem nostroru pia et devota progenitoru ac predecessorum uestigia affectissime imitantes eos tanque exemplar pie devocionis et salutis speculu Promotoresque, permaximes nostrae Sandomirien Ecclae intuen. Quod eandem Ecclam sicut uiri Catolici ueri ac fideles filii Patrisque legitimi eius et plantata, et plantaverunt suae liberalitatis eximie libertatibus confoven. Fecerunt perpetuis exemptoibus et imunitatibus gratulari Quia successimus eisdem in patronatu dictae Ecclae, non abre tenemi et in liberatate ipsorum existe successores. Quae iuxta legem Nobilitatis a magis Nobilibus in suis bneficiis magis crescere debet. Quocirca ut cultus DEI et honor eiusdem Ecclae qui est in honorem sanctae Dei Genitricis Mariae uirginis gloriosae, peramplius semper et perfectius propagetur, ob salutem nostra et dictorum progenitoru, predecessoru universas et singulas easdem libertates, exempciones, ac immunitates, presenti decreto perpetua et inviolabili sanctione irrefragabiliter confirmam, Mandamus et districte precipimus, dicionis princi patus, et auctoritate qua fungimur. firmas semper et inconcussas ab omnibus observari, Quarum uiolatores, aut impeditores et in pre:

Senti animaduersione debita puniantur, et in futuro salutis perpetuae
sint extorres, illam imperatricem calore cunctus ecclesiae in libertatibus
grauauerint, contra se habent grauissimam aduocatam. Sunt autem
libertates huiuscemodi, et exemptiones, necnon immunitates ipsius Ec-
clesiae, omnium quoque uillarum Prediorum, et sortium, quae ipsa Eccle
iure haereditario, ac titulo legitimae possessionis tenet, quas uillas
sortes et praedia suis nominibus infra subscripsimus sigillatim. Et
quod omnes eadem uillae, sortes et praedia cum omnibus suis incolis
ascripticiis seu liberis gaudent semper, et gaudere debent eadem liber-
tate, quam habent tam a nostris antecessoribus praedictis, tum a nostra
munificentia Craccoviensis Ecclesia cathedralis. PRaeterea ab his
seruiciis et exactionibus scilicet Prewod, Powoss, stan, targoue,
poduodi, krowa, oncze, a staras, a Woina, pogon, et domino strose
que uulgo pan strose uel strosni dicitur, a castoribus et uenerator-
ibus eorundem, a custodiis uillarum, a pistoribus, ab omni expensa dni
Ducis, a pouoloue, ab omni castro siue construendo de nouo, siue et repa-
rando, et ab aliis omnibus solucionibus, seruiciis, exactionibus,
angariis, et perangariis ducalibus, Pallatinorum, Castellanorum,
forensium, Monetariorum, teloneariorum, Judicum et Camerariorum,
seu officialium quorumcunque, siue sint ordinarie, seu extraordi-
narie, siue secundum antiquam consuetudinem terrae debeantur, seu denuo
emerserint, quibuscunque ~~nominibus~~ modis. uulgariter censeantur, quibuscunque
nominibus appellentur praesentis sint liberi, exempti in perpetuum, et immunes
Nec unquam stabire in Opolie, cum aliis uillis, nec Cittati aliquem in
Opole mittere tenebuntur. Item nullis hospitibus, nec ullis uenatoribus
nec subuenatoribus expensas, uel aliquas procuraciones, aut serui-
cia unquam impendere teneantur. nec eis in aliquo iure uel consuetudi-
ne sit aliquomodo obligati. Sed in omni iure cunctisque praefate solu-
cionibus et seruiciis suis tantum semper dominis sint adstricti, et eo-
rum dominio sint subiecti. Dumtaxat hoc excepto quod prewod
militare ducere tenebuntur. Sed a Prewod Pallatini perpetuo sint exe-

pti. Insuper ad ullius alterius tribunal iudicii, nec ad nostrum, nec
ad Pallatinorum, nec Castellanorum, nec iudicum eorundem, neqz offi
cialium quocunqz nomine dictorum aliquatenus conuenientur citatorio
nec in aliquo iure, aut consuetudine unqz respondere tenebuntur. Sed in
uniuersis & singulis causis eos incolas dni eorum ipsos iudicabunt
& cunctis querelantibus de eisdem semper impendent iusticiae comple:
mentum. In causis autem homicidii obseruabitur talis forma, Si a
liquis ascripticius uel liberus hominem dictae Eccliae, uel uillarum i:
psius, uel praelatorum, aut Canonicorum ipsius occidit. Solucionem
capitis percipiet dominus semper uillae. Si uero ascripticius siue liber
aliquem occiderit alienum, seculari iudici capitis poena cedet. uel ei
ad quem debuerit pertinere. Ita tamen quod tantum tres marcas
argenti soluet usualis. Et si occisor & occisus, siue liber, siue ascripti:
cius fuerint ambo de uilla Eccliae, uel Prelatorum, aut Canonicorum
eius, domino occisi poena & solucio capitis persoluitur. Item si
aliquem iudicio laicus seculari conuenerit clericus eximere no:
luerit, asserens id pro suo laicus conueniens, de suo factum fore
mandato, hoc ei licebit & coram suo iudice ordinario ipse clericus
conquerenti tenebitur respondere, & poenam suo iudici persoluetur. Item
Canonici Eccliae supradictae hoc semper gaudeant Priuilegio
ut quilibet eorum ab omni seruicio & solucione terrae ordinaria a:
ut extraordinaria sex seruientes. Personae autem duodecim qua:
lescunqz uoluerint, liberandi habeant potestatem. Item in nemoribus,
siluis, fructetis, & campis uillarum dictae Eccliae praelati, & Cano:
nici ipsius, Ceruos, damas, Capolos, Ceterasqz minores bestias se:
per libere uenabuntur. Haec autem dictarum nomina sunt, uillarum
sororum, & eciam prediorum, scilicet Hindrischowici, Russa, Zadussni:
czni,[a] Cholel,[1] choczmia, Mistrowiczi,[2] Marschow, Ostrow, Sarnow,
Szjedlcze, Sokolnici, Swijrczona, & aliud Sokolnici, duae sortes
circa Ciuitatem Sandrn, Jaskow, dzwokow, Turbija Swijckosch
Bosijdar, Popowice Tota hereditas Kunici, Wmari, Czischiga,

1) Zielony pod Kurkiem

2) nie istnieje

a) zamieniono na wieś Motycze 1427r. z Mikołajem
z Gołębiowa –

6

Sabno, Opola, Igitur ut universa & singula premissa robur perpetue obtineatur. firmitatis in evidencia ipsorum cerciorem praesentem paginam nri Sigilli munimine dignum statuimus roborandam. Actum publice Craccoviae Anno dom' M° CC° LXX° VI · XVI Calendas Junii, indictione · IIII · Epacta · III · Concurrente IIII Presentibus his Comite Nenstup Pallatino Cracovien' Comite Mirostao Castellano Sandomirien', Comite Bernardo iudice Sandomirien', Comite Sbigneo iudice Cracovien', Comite Fulcone, Pincerna Sandomirien', Comite Jan lito Thesaurario, Domino Procopio nostro Cancellario, per cuius manum hoc scriptum est. Datum non obstante eo quod est prepositus supradictae Sandomirien' Ecclae & aliis quamplurimis.

Privilegium Ducis Leskonis super villas Ecclae Collegiatae Sandomirien et libertates eidem Ecclae concess

A° 1284.

In nomine dom' nostri Jesu Christi AMEN. Quoniam omnia preterennt more fluentis aquae, ne gesta principum praesertim quae fiunt in favorem Ecclae, ac profectum a memoria elabantur, aut alicuius obice calumniae possint prepediri solent scripto testium, litterarumque testimonio perhennari, Ea propter tam praesens aetas noverit, quam futura Quod Nos Lesko Dei gracia Dux Craccoviae, Sandirie & Siradien nostrorum piae & devota progenitorum, ac predecessorum vestigia affectuosissime imitari, eos tanquam exemplar piae devocionis, & salutis speculum, Promotoresque permaximos nostrae Sandomirien' Ecclae intuentes qui eandem Ecclam sicut viri Catholici veri ac fideles filii & patroni eius legittimi & plantaverunt, & plantatam suae liberalitate eximie libertatibus consovientes fecerunt perpetuis exempcionibus

F Initium vide pagina 16. Lerka Tramceyo

& immunitatibus gratulari. Cum successimus eidem in patronatu di:
ctæ Ecclæ non abire tenem & in libertatibus ipsorum fieri Successo:
res. quæ iuxta legem Nobilitatis a magis Nobilibus in suis bene:
ficiis crescere magis debent. Quocirca ut cultus Dei, & honor eiusq
Ecclæ, quæ est in honore Sanctæ Dei genitricis MARIæ virginis glo:
riosæ peramplius semper & perfectius propagetur, ob salutem nostra
& dictoru progenitoru predecessorumque universas & singulas easq
libertates exempciones & immunitates pnti decreto perpetua & invio:
labili Sanctione irrefragabiliter confirmantes Mandamus & districte
precipimus, dicione principatus, & auctoritate qua fungimur, firmas
Semper & inconcussas ab omnibus observari. Quarum violatores aut
impeditores, & in pnti adversitate debita puniantur & in futuro sa:
lutis perpetue sint extorres, illam imperatricem celoru cuius Ecclam
in libertatibus gravaverint contra se habeā gravissima advocata.
Sunt autem libertates huiuscemodi & exempciones necnon & immu:
nitates ipsius ecclæ, omniumque villarum, prediorum, & sorciu, quæ
ipsa Ecclā iure hereditario, ac titulo legittime possessionis tenet, quas
villas, sortes, & prædia suis nominibus infra subscripsimus singulatim,
videlicet quod omnes eedem villæ, sortes, & predia, cum omnibus suis
incolis ascripticiis seu liberis gaudent semper, & gaudere debent
eadem libertate, quam tum a nostris antecessoribus, tum a nra munifi:
cencia habere ac habuisse dinoscuntur propterea ab his serviciis, &
exactionibus, scilicet Prewod, Powos. Stan, Targowe, podwodi, krowa,
a staras, a stroza, & domino stroze, qui in vulgo pan strose, vel stro
sin dicitur. a castoribus & venatoribus eorumque, a custodiis villarum,
& ab omni expensa domini ducis, a pistoribus, & braxatoribus, e:
iusque, a povoloue, ab omni castro seu construen de novo, sive eciā
reparando, sunt totaliter absoluti. Pogon eciā & Woyna numquā
facient, nisi cum aliqua gens in valido exercitu terram nostram ho:
stiliter invasit ad eandem occupandum, aut ex toto destruendam.
tunc in subsidiu nobis venient litera nostra, vel nuncio requisiti, nec
oprawam coram aliquo facient, nam eandem ab ipsis fieri, ad nos tantu

uolumus pertinere, Preterea ab omnibus alijs solucionibus, seruicijs,
exactionibus, angarijs & perangarijs Ducalibus Pallatinorum Castellano:
rum, forensium, monetariorum, theloneariorum, iudicum & Camerariorum, seu
officialium quorumcunque, siue sint ordinarie siue extraordinarie, siue
Secundum antiquam terrae consuetudinem debeant seu de nouo emer:
serint, quibuscunque modis uulgariter censeantur, quibuscunque nominibus
appellentur prorsus sint liberi exempti in perpetuum & immunes, excepto
si necessitas communis terrae ingruerit, quae nostram personam tangere
uidebitur, & Reipublicae communitatem, ad quam pro modulo suae
possibilitatis tenebuntur subuenire per nostram litteram, uel nuncio spe:
ciali uisitati, nec unquam stabunt in Opolie, cum alijs uillis, nec cita:
ti aliquam in Opolie intromittere tenebuntur. & nullis hospitibus, nec ullis
uenatoribus, nec subuenatoribus. expensas, uel aliquas procuraciones,
aut seruicia unquam impendere teneantur, nec eisdem in aliquo iure, uel
consuetudine sint aliquo modo obligati, sed in omni iure cunctisque
praefatis solucionibus & seruicijs suis semper tantum dominis sint
adstricti, & eorum dominio sunt subiecti, dumtaxat hoc excepto quod
Prewod militale duce tenebuntur, sed a prewod Pallatini perpetuo
sint excepti. Insuper ad nullius tribunal iudicis, nec ad nostrum
excepta causa hereditaria, nec Pallatinorum, nec castellanorum, nec
iudicum eorundem, neque officialium quocunque nomine dictorum aliquate:
nus conuenient citatorie, nec in aliquo iure, aut consuetudine unquam
respondere tenebuntur, sed in uniuersis & singulis causis eosdem in:
coles domini eorum iudicabunt, & cunctis querelantibus de eisdem im:
pendent iusticie complementum. In causis autem homicidij obserua:
bitur talis forma, si aliquis ascripticium, uel liberum hominem, dictae
ecclesiae, uel uillarum ipsius. prelatorum uidelicet aut Canonicorum
occiderit, Solucionem capitis percipiet semper dominus uillae. Si ue
ro ascripticius, siue liber, aliquem occiderit, alieno seculari iudici
pena capitis cedet, uel ei ad quem debuerit pertinere, ita tamen quod
tantum tres Marcas argenti soluet usual. Et si occisor siue occi:
sus, uel liber, siue ascripticius fuerint ambo, de uilla Ecclesiae uel

prælatorum, aut Canonicorum eiusdem, domino occisi pæna & solucio capitis persoluetur. Item Canonici eccl(es)iæ supradictæ, hoc semper gaudeant Priuilegio, ut quilibet eorum ab omni seruicio & om(n)i solucione terræ ordinaria, aut extraordinaria sex serui(e)ntes. prelati autem duodecim qualescu(m)q(ue) uolunt liberandi habeant potestatem Item in nemoribus, siluis, fructetis & campis uillarum dictæ Eccl(es)iæ prelati, & Canonici ipsius, ceruos, damas, capreolos, ceterasq(ue) minores bestias libere uenabuntur. Hec autem dictarum sunt no(m)i(n)a uillarum, sorcium, & eccl(es)iæ prediorum sc(ilice)t Jedriskowicze, Rusza, Zadusnichi, Chothel, Mistrowicze, Marsow, ostrow, Kobiernichi, Zarnow, Sedlcze, Sokolniki, swiszowa, & aliud Sokolniki, due sortes circa Ciuitatem Sandomirien(sem) Jerchow, Michow, Turbia, Dwiekoz, Bozydar, Lopowicze, tota hereditas Comuchi, Zwiari, Czissitza Zambno Opoca, Igitur ut uniuersa & singula premissa robur perpetuæ obtineant firmitatis, in euidenciam ipsorum cerciorem presentem paginam, nri Sigilli munimine digni statuimus roborandam. Actum Anno domi(ni) M° CC° LXXX° IIIJ Indictione XIJ presentibus hisquorum ista sunt nomina, Comes otto Palatinus Sandomirien(sis), Comes Marcus Castellanus Sandomirien(sis) Comes Petrus Castellanus de Milogosch. Comes Strechslaus Castellanus de Polanech. Comes Marcussius de Janina Pincerna domine ducisse, Florianus tesaurarius Sandomir(iensis), Datum per manum domini Procopii Cancellarii curiæ nostræ in ossiek Calendas Aprilis. 1284

PRiuilegium superius Teutonicum uillis Eccl(es)iæ Collegiatæ Sandomirien(sis)

A° 1417. ao. 1417

IN nomine domini Amen Ad perpetuam rei memoriam Sacra sanxit Scripturarum autoritas, & edictum prodiit æternum saluatoris, ut princi pes seculi, quos sibi Eccl(es)ia adoptauit Dei, in custodes sic in eius uigi

10

lare debeant obseqviis ne de sua negligencia districti iudicis sentencia arguantur. PRoinde nos Wladislaus Dei gracia REx Poloniæ, necnon terrarum Cracoviæ, Sandomiriæ Siradiæ, Cuiaviæ, LAnciciæ, Lituaniæ princeps supremus Pomeraniæ Russiæq3 dominus & hæres & ce Significamus tenore pñcium quibus expedit universis pñtibus & futuris præsenciu' noticiaw habituris. Quomodo iugi' nobis impositæ dignitatis debita animaduersione in piis operibus Ecclarum cupientes custodire, & comissi talenti dona ritte dispensacionis misterio in lucri comoda elargitis, ut dum de factis propriis reddituri sumus racionem, de lucris mereamur comendari Ecclesiam Beatæ Mariæ virginis Sandomirien; ad quam ab exordio regnacionis nræ zelo singularis deuocionis commouemur protectionis nostræ custodia ut tenemur volentes committere Honorabilium virorum Setogni Prepti magistri Helie decani Nicolai Sacræ Theologiæ professoris archidiaconi, Stanislai Cziolek custodis, & Canonici, curiæ nostræ notario, Sbigniei de Oliesnicza Scolastici & Canonici, Weslai dicti Cronastai Cantoris prælatorum Otte de Sczekarzowice, & Petri Capellani Curiæ nostræ Canonicoru' eiusdem Ecclæ deuotis peticionibus aclinati, ipsam circa omnia iura libertates, inmunitates, consuetudines Priuilegia, literas & munimenta, & quascunq3 alias donaciones siue litteris & scriptis comissas, siue consuetudine & usu, retentas & prescriptas, Quas munifica concessione nostroru' prædecessoru', pro se uel quibuscunq3 bonis, & personis suis pñtibus & futuris dicta Eccla obtinuit & presertim pro villis hæreditatibus prædiis, & sortibus infrascriptis uidelicet Hindriskowicze, Ruscza Zadusniki, Chotel, Cholma, Mystkownicze, Marschow, ostrow, Turnow, Siedlcze Sokolniki & aliud Sokolniki, olbierzsina tota, duæ Sortes circa civitatem Sandomiriu'. Jasczkow, Dzinkow, Turbia, Dwikozy, popowycze, tota hereditas Kunicze, Wynari, Kinschicza, Zalecz, opala, olbanthniki, Pekare Zarzekowicze, tenore pñcium conseruamus, ac ipsis in omnibus ipsorum capitulis punctis sentenciis, & aliis, nil penitus in eis obmitten' aut abolen', preter solucionem duorum grossorum

Zarzekowice 1417.

11

omnis monete, qm racon dominii nostri, a singulis Cmetonibus predictarum villarum, iuxta terrae consuetudinem quolibet anno pro nobis et nostris successoribus perpetue exigentur, ratificamus, gratificamus, approbamus, et confirmamus perpetue et in evum, Decernen omnia et singula, et quodlibet eorum seorsim robur perpetue et constantis obtinere firmitate. Quanquam autem ex predictis privilegiis, et consuetudinibus antiquis semper tantis que in suo maneant robore et ecclia predicta ius Theutonicum sorciatur, et presenbat tamen ut de cetere nulla ambiguitas de hoc ab aliquo pretendatur, volentes amplius predicta Ecclam in iuribus suis declarare. Omes et singulas villas, predia, et sortes ipius sdictas de iure Polonico in ius Theutonicum quod Maidebur[gen] dicitur transferimus perpetuo duraturum, demonentes pertinentes et abolentes in eisdem ville prediis, et sortibus omnia iura Polonicalia modos et consuetudines universas, quae ipsum ius Teutonicum plerumque consueverunt perturbare Eximimus insuper absolvimus, et perpetuo liberamus oes et singulos Cmethones et incolas villarum prediorum, et sorcium predictarum ab omni iurisdicione et potestate omnium Regni nri Pallatinorum Castellanorum iudicum subiudicum Capitaneorum et officialium eorundem, ut coram ipsis aut aliquo ipsorum pro causis tam magnis quam parvis, puta furti sanguinis homicidii, incendii, mutilacionis membrorum, et aliis quibuscumque excessibus enormibus citati minime respondeant, nec aliquas penas solvere teneantur sed tm Cmethones et incole villarum, prediorum, et sorcium predictarum, coram Sculteto villarum qui pro tempore fuerint Sculteti no coram plalatis, aut Canonicis Ecclae, sub quorum manent singulariter regimine et dicione, aut coram nobis vel nostro iudicio generali dum per nram literam nostro Sigillo Sigillatam fuerint evocati, et hoc si pfati prelati, aut Canonici vel alter eorum, in reddenda iusticia negligentes fuerint et remissi, tunc no aliter, quam iure suo Teutonico respondere sint adstricti. In causis autem criminalibus seu capitalibus superius expssatis Sculteto predictarum villarum qui pro tempore fuerint, damus et concedimus

exemptio sub[...] ab omni [...]

12 plenam et omnimodam facultatem, iudicandi, smandi, corrigendi, puniendi, condemnandi et plectendi, prout hoc ipsum ius Theutonicum predictum in omnibus suis capitulis sentenciis, punctis condicionibus et clausulis postulat et requirit. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio litterarum. Actum in Sandomiria feria quarta ipso die Nativitatis beatae Mariae virginis gloriosae Anno domini
1417. Millesimo quadringentesimo decimo septimo presentibus ibidem Reverendis in Christo patribus Alberto Cracovien. Joanne Chelmen. Epis. ac Strenuis Nobilibus que viris Cristino de Ostrow Castellano, Joanne de Tarnow Pallatino Cracovien. Nicolao de Michalow pallatino et Petro de falkow, iudice generali Sandomirien. aliisque pluribus fidedignis nostris fidelibus dilectis. Volumus autem ut quociensc unque in iudicio, vel extra nostrum presens Privilegium fuit perlectum tanquam originalibus quae ob vetustatem frequenter moveri non possunt plena fides prebeatur, et nulla plecione ipsius repetatur, solucio, sed gratis reddatur Ecclesiae et ipsum offerenti sub pena paenarum ad sessa Camere nostrae applicanda. Dat. per manus Reverendi in Christo patris domini Alberti Epi. Cracovien. praedicti Regni Poloniae Cancellarii supremi, sincere nobis dilecti. Et venerabilis domini Sedis apostolicae protonotarii Decani Cracovien. Regni poloniae vicecancellarii.

Privilegium super praedium Prantnik prope Craccoviam et eiusdem confirmacio pro ecclesia Sandomirien. 1507.

In Nomine domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Et si Regum maiestas omnia decreta litterarum minime roborari consuevit. Illa tamen quae pia misericordiaque racione intuitu Ecclesiarum

fiunt et conceduntur ferventiori zelo, ac benignius approbare et
perhennare debet. Proinde Nos Sigismundus Dei gra Rex Polo
niae, Magnus dux Lithuaniae, nec non terrarum Cracoviae Sandomiriae
Siradiae, Lanciciae, Cuiaviae, Russiae Prussiae, Culmen. et Elbingen.
Pomeraniaeque dominus et haeres. etc. Significamus tenore presen
tium quibus expedit universis presentibus et futuris harum noticiam
habituris. Quomodo pro parte venerabilis Nicolai Czepel, de
Posnania, Wratislavien. et Sandirn. prepti ac Gnesnen. Cracovien.
et Posnanien. Ecclesiarum Canci devote nobis dilecti, Privilegium
infrascriptum titulo et Sigillo Secreti Serenissimi olim Joannis
Alberti Regis hermani et predecessoris nri innuentem est nobis ex
hibitum super certum praedium quatuor laneorum, et certa prata in eo
dem Privilegio descripta, Capituloque Eccla Collegiatae Sandn
perpetuo donata, cane[?]. Sumus quoque petiti cramus, ut illud
approbare, innovare, ratificare, et confirmare, dignaremur, cu
ius sequitur tenor. In nomine domini Amen, ad perpetua
rei memoria. Joannes Albertus Rex Poloniae Dei gra, supremus
dux Lituaniae, necnon terrarum Cracoviae Sandomirie, Siradiae,
Lancicie, Cuiavie, Masovie, Russie Prussiae ac Culmen. El
bingen. et Pomeraniae, dominus et haeres etc. Significamus
tenore presentium quibus expedit universis presentibus et futuris pra
sentium noticiam habituris. Quomo in nostra Consiliariorum
nostrorum, lateri nostro tunc assidentium, constitutus presentia. Vene
rabilis Joannes Gostawski Canc9 Cracovien. et olim Rdi dni
Joannis Dlugossij Archiepiscopi Leopolien. Testamenti et ultie
voluntatis executor pnce Rme, quia locum seu pdium quatuor lane
orum Sredensium et prata eis contigua et annexa inter villam nram
Regalem Rakowicze ab una et villam Abbatis et Monasterii Ti
necen. Pranthnik partibus ab altera iuxta flumen Prathnik sit
per praefatum dominum Joannem Dlugossii apud Nobiles Jaco
bum Schilua de Craccovia, ac Jacobum et Martinum Kmicza filios
olim Martini Kmicza de Bathowice et Neptem eorum Elizabet fi

liam Stanislai Rmiza, ad quos predictorum praediorum agrorum et pratorum possessio et haereditas pertinebat pleno iure emptum et in iure terrestri resignatum et reformatum, Venerabilibus et honorabilibus praelatis et Canonicis, totique Ecclesiae Collegiatae capitulo, ecclesiae Sanctae Mariae Sandomiriensis in recompensam et satisfactionem pro decimis et proventibus Ecclesiae eiusdem quos idem ipse dominus Joannes Dlugossii per multos annos levabat tollebat, percipiebat, nulla super ipsis racione subsecuta, dedit, donavit, dimisit, et rite racionabiliterque resignavit, de nostro speciali consensu et expressa voluntate per prefatum capitulum predictum agros et prata, suprascripta cum omnibus eorum censibus, fructibus et redditibus proventibus, fluviis rubetis campis ortis, et aliis pertinenciis quibuslibet quocumque nomine nuncupatis, ad praedictum agros et prata prefata, quomodolibet ex antiquo spectantibus. tenendum, habendum, utifruendum, pacifice et quiete possidendum et obtinendum, vendendum, dandum, donandum, commutandum, et in usus Capituli Ecclesiaeque praedictae Sandomiriensis beneplacitos convertendum, perpetualiter et cultere.

Quam quidem donacionem et resignacionem praediorum, agrorum, et pratorum, suprascriptorum in omnibus punctis, condicionibus, articulis, et clausulis rata et grata habendum admisimus et admittimus, atque praedictum prata et agros, eosque ab omni onere, servicio tributo, et praesertim ab expedicione unius Sagittarii, qui pro bello generaliter instituto, debebatur, omnibusque aliis quibuslibet solucionibus contribucionibus daciis angariis, iurisdicioneque qualibet seculari absolvimus, eximimus, et libertamus, atque ipsos iurisdicioni, libertati, et immunitati, Ecclesiae attribuimus, invisceramus, appropriamus, et incorporamus tenore praesentium mediante iudicialiter harum quibus Sigillum nostrum est subappensum testimonio litterarum, Actum in Bochnia feria tercia ante festum Sancti Egidii, Anno domini Millesimo quadringentesimo Nonagesimo Sexto, Regni nostri quarto praesentibus ibidem Illustrissimo et Reverendissimo dominis Friderico divina miseracione Sacrosanctae Romanae Ecclesiae tituli Sanctae Luciae in Septemsoliis presbitero Cardinali Archiepiscopo Gnesnensi et primate, ac Episcopo Cracoviensi, Andrea Rosa Archiepiscopo Leo:

Wtorek 31. Sierp.
1496.

polien, Necnon Magnificis et Generosis Joanne amor de Tar:
now, Cracomen, Petro Samgrn, et Regni nri thesaurario, Nicolao
Siradien Hermanis de Curoznanki, Nicolao de Strzezow Wi:
slicien, Petro de Parzanow Radomien Castellanis, et Petro
Cmita de Wisnicze Regni nri Marschalco Scepusien et Sande
cen Capitaneo, et aliis quamplurimis dignitar et officialibus et
curien nris. Nos itaq Sigismundus Rex attenden premiser:
tu Privilegiu esse instru et omni suspitionis uicio carens, proinde
petitionibus huiusmodi tanq iustis annuen, illud de speciali gra
sciencia q3 Regiis nris, ac de consensu Consiliarior nostrorum no
biscu hic existencim, in omnibus punctis clausulis, et articulis to:
toq3 eius tenore duximus Innovand, ratificari, approbari, et confir
mari. Innovamus q3 ratificamus, approbamus et confirmamus, de:
cernen illud robur debite, et perpetue firmitat obtinere tenore pre:
sentiu mediante. In cuius rei testimoniu Sigillum nostru est sub:
appensu. Actum Cracomæ feria tercia post Dominica Condu:
ctus Paschæ proxima, Anno dom Millesimo quingentesimo se:
ptimo, Regni nri primo anno, presen ibidem Reverendissimo et
Reverendis in Chro patribus dominis Andrea Archiepiscopo
Gnesen et primate Joanne Cracomen, Joanne Posnanien Erasmo
Ploczen, et Mathia Premislien, et Regni Polomæ Vicecancello
Ecclarum Epis. Necnon Magnificis Venerabilibus et Gene
rosis Nicolao de Camienecz Cracomen eius q3 terræ, ac exer:
citus Regni nri Capitaneo ~~nri~~ generali Stanislao Cmitha de Wi
snicze, Russie pallatinis, Jacobo de Schidlowiecz Castellano et
Capitaneo Sandomin ac thesaurario Regni nri Jacobo de Sieclu:
ka Woinicien, et Joanne Jordan de Zallicim Biecen Castella
nis. Stanislao de Chodecz Marschalco et Capitaneo Leopolien,
et Camemecen terrar, Joanne de Lasko Preposito Posnan et Re:
gni nri Cancellario Stanislao Iaroczki Marschalco curiæ nostre
et Capitaneo Checzmien, Christofero Schidlowyeczki, Capita:
neo Siradien, et aliis quamplurimis fidedignis testibus ad præmi:

wtorek
13. Kwiet
1507.
1507

ßa sincere et fidelibus dilectis. Datum per manus eiusdem venerabilis Joannis de Lasko prepti Posn. et Cancellarii Regni nri nobis sincere dilecti.

Joannes de Lasko qui supra Cancellarius Significat

vide Bulinski pagina 168

anno 1284.

Confirmatio Priuilegii Leskonis Ducis super libertates Eccl*ae* Colleg*iatae* Sandecien*sis* concess*i* per Stephanum Regem Sandeciae Anno 1578.

Stephanus Dei gratia Rex Poloniae magnus Dux Lithuaniae Russiae Prussiae Mazouiae Samogitiae Volhiniae Kijoviae Podlachiae Livoniae etc. Necnon Princeps Transyluaniae. Significamus praesentibus literis nostris quorum interest universis et singulis praesentibus et futuris harum noticiam habituris. Exhibitas esse nobis nomine Venerabilium Praelatorum Canonicorum totiusque Capituli Ecclesiae Collegiatae Sandecensis literas pargamenas inferius hic insertas sub titulo Illustris olim Lestkonis Ducis Cracoviensis Sandomiriensis et Siradiensis et sigillo eius in zona serica sub appenso emanatas firmas saluas et integras et omni suspitionis vitio carentes. Supplicatumque esse nobis nomine eorundem Venerabilium Capituli ut easdem literas propter earum vetustatem innouare et auctoritate nostra Regia approbare et confirmare dignaremur. Quarum quidem literarum tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis.

In nomine Domini nostri Jesu Christi amen. Quoniam omnia praetereunt more fluentis aquae ne gesta Principum praesertim quae fiunt in favorem Ecclesiae ac praedictum a memoria elabantur aut aliquibus obiectae calumnia possint praeteriri solent scripturae testium literarumque testimonio perhennari. Ea propter tam praesentis aetatis nouerit quam futura quod Nos Lestko Dei gratia Dux Cracoviae Sandomiriae et Siradiensis nostrorum pia et deuota progenitorum ac praedecessorum vestigia affectuosissime imitantes eos tanquam exemplar piae deuotionis et salutis speculum promotoresque per maximos nostrae Sandecensis Ecclesiae intuentes qui cumque

F vide pagina 7.

Ecclam sicut Viri Catholici Veri ac fideles fily et Patroni eius ltimi et
plantauerunt et plantatam sua liberalitat eximia libertatibus confo:
neu fecerunt perpetuis exemptionibus et immunitatibus gratulari. Qui
successimus eisq in patronatu dicta Ecclæ non ab re tenemur et in liber:
tatibus ipsorum fieri successores quæ iux legem Nobilitat a magis Nobilib
in suis beneficiis crescere magis debent. Quocirca Vt cultus Dei et honor
eiusq Eccla quæ est in honore Sctæ Dei genitricis Mariæ Virginis glo:
riosæ per amplius semper et perfectius propagetur ob salutem nram
et dictorum progenitorum prædecessorumq Vniuersas et singulas
easq libertates exemptiones ac immunitates pnti decreto perpetua
et inuiolabili sanctificone irrefragabilr confirmam mandamus et
districte pcipimus ditione Principatus et auctr qua fungimur firmas
semper et inconcussas ab omnibus obseruari. Quarum Violatores
aut impeditores et in pnti aduersitate debita puniantur et in futuro
salut perpetua sint extorres. Illam imperatricem cælorum cuius
Ecclam in libertatibus grauauerint con se habeu grauissimam ad:
uocatam Sunt aut libertates huiusmodi et exemptiones nec no
et immunitates ipsius Eccla omniumqs Villarum prædiorum et
sortium quæ ipsa Ecclesia iure hæreditario ac titulo ltimæ posses:
sionis tenet, quas Villas sortes et prædia suis nominibus infra
subscripsimus singulatim Vzt quos omnes eorq Villæ sortes
et prædia cum omnibus suis incolis ascriptitiis seu liberis gau:
dent semper et gaudere debent eaq libertate quam tum a nris
antecessoribus tum a nra munificentia habere ac habuisse dinoscuntur
propterea ab his seruitutib et exactionibus Vzt Prewod Powosz
stan Targowe Podwodi krowa a Narass a Stroza et duo
Stroze qui in Vulgo pau Stroze Vel Strozni dicitur a castoribus
et Venatoribus eorumq a custodib Villarum et ab omni expen:
sa dni Ducib, a pistoribus et braxatoribus eiusq a powolowe
ab omni Castro seu construen denouo seu etiam reparan sint to:
talr absoluti. Pogon etiam et Weina nunqs facient. nisi cum
aliqua gens in Valido exercitu terram nostram hostilr inuase:
rit adeamq occupandam aut ex toto destruendam tunc in

18.

subsidium nobis venient lra nra vel nuncio requisiti, nec expeditionem coram aliquo facient nam causam abipsis fieri ad nos tantum volumus pertinere. Praeterea ab omnibus alijs solutionibus servitijs exactionibus angarijs et perangarijs ducalibus Pallatinorum Castellanorum Terrensium Monetariorum Theloneariorum Judicum et Camerariorum seu officialium quorumcunque sive sint ordinariae sive extraordinariae sive secundum antiquam terrae consuetudinem debeantur seu denovo emerserint quibuscunque modis vulgariter censeantur quibuscunque nominibus appellentur prorsus sint liberi exempti in perpetuum et immunes. Excepto si necessitas communis terrae ingruerit quae nram personam tangere videbitur et Reipub. commoditatem aequam promovendo suae possibilitatis tenebuntur subvenire per nram lram vel nuncio specialiter visitati nec unquam stabunt in opolie cum alijs villis nec citti aliquem in opolie mittere tenebuntur et nullis hospitibus nec ullis venatoribus nec subvenatoribus expensas vel aliquas procurationes aut servitia unquam impendere tenebuntur nec eisdem in aliquo iure vel consuetudine sint aliquomodo obligati. Sed in omni iure cunctisque spal solutionibus et servitijs semper tantum suis dnis sint astricti et eorum dnio sint subiecti duntaxat hoc excepto quod Prevod militare ducere tenebuntur sed a Prevod Pallatini perpetuo sint exempti. Insuper ad nullius Tribunal Judicis nec ad nrum excepta causa haereditaria nec Pallatinorum nec Castellanorum nec Judicum eorumque nec officialium quocunque nomine dictorum aliquatenus conveniantur Citatione nec in aliquo iure aut consuetudine unquam respondere tenebuntur sed in universis et singulis causis eorumque incolas domini eorum iudicabunt et cunctis querulantibus de eisdem impendent iustitiae complementum. In causis aut homicidiorum observabitur talis forma. Si aliquis ascriptitium vel liberum hominem dict Ecclae vel villarum ipsius Pralatorum aut Canonicorum occiderit solutionem capitis persolvet semper

dius villæ. Si vero ascriptitius siue liber aliquem occiderit alie-
num seculari iudicii pœna capit perse reset vel ei ad quem debue-
rit pertinere ita tamen quod tantum tres Marc argenti soluet v-
sualis. Et si occisor et occisus siue liber siue ascriptitius fuerint
ambo de villa Eccl̃æ vel Prælatorum aut Canonicorum eiusq dño
occisi pœna et solutio capitis persoluetur. It Canci Ecclã supradicta
hoc semper gaudeant Privilegio vt quilibet illorum ab omni serui-
cio et omni solutione terræ ordinaria aut extraordinaria sex
seruien. Prælati aut duodecim qualescunq voluerint liberan
habeant ptatem. It in nemoribus syluis fructet et campib
villarum dict Ecclæ Prælati et Canci ipsius Ceruos Damas
Capreolos cæterasque minores bestias libere venabuntur. Hæc
aut dictarum sunt nomina villarum sortium et etiam prædio-
rum scilicet Dandrischouici Rusza Zawussniki Chotel Mistro-
uici. Marsow Ostrow Kobiernici Zarnow Sedlec Sokolniki Swi-
rzowa et alius Sokolniki duæ sortes circa Ciuitatem Sandomirien
Dresow Dzikow Turbia Dwiekozi Bozodar Poponicze Kota Se-
redicas Kunige Winari Gessiga Zabne Opoka. Igitur vt
vniuersa et singula præmissa robur perpetuæ obtineant firmitat
inevidentiam ipsorum certiorem pntem paginam nri Sigilli
munimine dignum statuimus roborandam. Actum Anno Do-
1284 mini M. CC. LXXX IIIJ. Indictione XIJ. Pntibus
hib quorum ista nomina Comes Otto Pallatinus Sandomirien
Comes Marcus Castellanus Sandomirien Comes Petrus Castella-
nus de Malogost Comes Sbrzeslaus Castellanus de Polaniec
Comes Marcensius de Janina Pincerna dnæ Ducissæ Florianus
Thesaurarius Sandomirien. Datum per manum dni Procopii Can-
cellarij Curia nra in Osseck Calendas Aprilis. Nos
itaq Stephanus REX prænoiatus supplicationi eiusdem iustæ
et legitimæ benigne annuen huiusmodi litteras autter nra Regia innoua-
uan approban et confirmand esse duximus prout quidem innouamus
approbamus et confirmamus pntibus. Decernen easdem vim et

20. robur debite et perpetue firmitatis obtinere debere. In cuius rei
fidem et testimonium manu nostra propria subscripsimus, Sigillumque
nostrum presentibus subappendi iussimus. Datum Sangria prima
die Mensis Maij, Anno Domini M D LXX VIII Regni
vero nostri anno tercio.

Stephanus Rex

Errectio Mansionarior in eccla Collegiata Sandomirien

IN Nomine domini AMEN. Ad perpetuam rei memoriam, Ad hoc universorum mortalium ferri debet conatus et intentio, ad hoc igiter aspirandum, elaborandum et adnitendum est, singulis in praesenti aerumnarum valle constitutis, ut illustrissimam et gloriosam Dei genitricem Mariam virginem, angelos vincentem puritate, sanctos superantem claritate, iugibus venerentur obsequiis, et continuo illi impendant honoris et servitutis famulatum. Cuius sacratissimus uterus largo spiritus sancti imbre perfusus, divinitatis utraque natura salva concipiens damnato et perdito homini, et salvationem et redemptionem afferens Civitatis supernae Jerusalem illi aditum patefecit haec est inventrix gratiae, genitrix vitae, mater salutis, cuius integritas corruptionis nostrae culpam excusat, cuius humilitas vanitati nostrae meretur veniam, caritas multitudinem peccatorum cooperit, et intercessio ad visionem speculi me beneedictae Trinitatis perducit. PRoinde Nos Joannes Dei gratia Epus Cracovien. Significamus tenore praesentium, quibus expedit universis, tam praesentibus quam futuris. Qualiter Summo satagentes desiderio, ut praedictae virginis benedictae Mariae laudis praeconium ubique sed praesertim in Eccla Sandomirien Collegiata nostrae dioecesis suo nomini dicata resonet, ubique concrepet, et singulari ministerio officium suum in cantu expleatur, ad honorem omnipotentis Dei et

vide Balinski pagina 177.
Jan Lutko
Joannes Episcopus Cracov. Erector MM. Mansionar.

22

et praefatae virginis benedictae in ecclia praefata beatae Mariae Sandomirien in Capella eius contigua, octo Mansionarios actu presbiteros de praefata virgine gloriosa, diurnas et nocturnas horas in cantu expleturos, quorum unus et ultimus clericatus fungatur officio, fundandos, creandos et errigendos duximus, praesentiumque tenore fundamus, creamus et errigimus, pro quorum sustentatione, prebendam Sancti Adalberti extra muros Sandomirien, cum suis decimis et introitibus, videlicet in Narodsicze, in lagum, in Pobrzumianka, in Dibnesa, in Krolewicze, in Keraschowicze, Item post agros nonnullorum suburbanorum Oppidi Sandomirien in loco qui Kiri appellatur, unam Marcam annue solucionis pro decima redden. Item hortum et hortulanum penes ecclam Sancti Adalberti situatum, per venerabilem dominum Joannem iuniorem Dlugoss Canonicum Cracovien ipsius prebende Sancti Adalberti ultimum et immediatum rectorem, hodierna die in nostris manibus sponte et libere resignatam cuius quidem prebende Sancti Adalberti titulum sub ratihabicione et speciali consensu venerabilis domini Michaelis Abbatis et Conventus Monasterii Sanctae Crucis ordinis Sancti Benedicti nostrae diocesis eiusdem prebende Sancti Adalberti patronorum, et venerabilium fratrum nostrorum prelatorum, et Canonicorum Cracovien extinguendum duximus et extinguimus per presentes. Item altare Sanctae Hedwigis nostrae ordinariae collacionis in eadem eccla situm cuius titulus dudum in effectum fundacionis huiusmodi Mansionariorum, et Aplica et ordinaria autoritate fuit et est suppressus, et extinctus, et quem pro cautela ampliori et resignacione honorabilis Alberti Corni, cora nobis hodie facta, eciam per presentes extinguimus cum decima manipulari in villa Abbatis et Monasterii Copriunicen Gnieschowicze post omnes et singulos agros prediales et Cmetonales, ortulanorum et tabernariorum, qui ibi hactenus sunt et in posterum essent, nec pro aliquo excipiendo.

Mansionarii fiunt Octo Presbiteri

Pro sustentatione Prebenda S. Adalberti cum decimis

Consensus Abbatis S. Crucis ac Religiosorum eius ord. ac Capli Sandom.

Altare S. Hedwigis collationis Episcopalis cum decimis.

Decima post Gnieszowice

Item Censu' decem et octo marcarum in tota villa Rogow, prope Oppidum Oppathowiecz, apud Magnificum dominum Nicolaum de Rogow Castellanum Sandomirien' pro ducentis septuaginta Marcis latorum grossorum pragensium. Item censum aliud duarum Marcarum in tota villa Giwno in maiori Polonia Posnamen' Diocesis, apud Nobilem dominum Nicolaum Thomiczki, pro viginti Marc latorum grossorum Pragensium, per mgrm Nicolaum Peiser, olim Archidiaconum Sandomirien' ad opus huiusmodi largitas emptum. Item lacum apud Zawichosth vocatum Pabijanskie yezyoro, per petrum olim Viceppitum Sandomirien' apud Nobilem Nicolaum Panchowsky subiudicem Sandomirien' pro Quadraginta Marcis peccuniae communis coemptu', quatuor marcas census soluentem annui. Item brascatorium muratum Sandrn in acie inter Ecclam Sanctae Mariae Magdalene et inter domum murata vicarior Sandrn in platea Castren' consisten'. Item duas domos ligneas cum areis in predicta Civitate Sandomirien' consistentes. Quarum una cu' horto domui Archidiaconi Sandrn' confrontata, usq3 ad scholam Eccla' Sanctae [Mariae] protensa est. Altera quae in opposito domus, et areae Monasterii Coprziwnicen' sita est et domui aciali dominorum de Sieno continuata, Censusq3 ex eisdem lacu, brascatorio et domo prouenientes aplicandos, inuiscerandos, et incorporandos duximus. et presentium tenore applicamus inuisceramus et incorporamus. Volentes ut prefati octo Mansionarii, omnes et singulos introitus et prouentus ex dictis Prebanda altari et villis Rogow et Giwno prouenien', et prouenturos, gubernent regant, tollant, leuent et percipiant et in usus beneplacitos conuertant, et equaliter inter se partiantur, distribuant et diuidant. Census vero ex lacu et dombus prouenien' in administratione Cere et vini dispensent. Volumus tamē, quod Precentor ab eis vacca cioni occurrente eligendus duabus Marc ultra commune

Census in Villa Rogow 270 Marcalium latorum grossorum Pragensium.

Census duarum marcalium in Giwno pro 20 Marcis ... grossorum latorum ...

Lacus in Zawichost.

Brascatorium

Domus

[4] Mariae

D ... 2 marcalium ac Villarum

Precentori duae Marcae

Officia Mansionariorum

distribucionem solarietur. Et quoniam praefatos octo Mansionarios principaliter pro decantando officio et cursu beatae virginis instituimus, volumus et decernimus, et ad illos et quemlibet illorum obligamus, ut Matutinas, Primam, terciam, sextam, nonam, vesperas et completorium. Item Missam de Beata virgine singulis diebus in cantu, et voce sonora expleant, conformando se in cantu duntaxat missae festiuitatibus, quae per anni circulum de domina nostra occurrunt. Et ne ex concurrentia officiorum chaos et confusio in Ecclesia generetur, volumus quod praefati Mansionarii officium suae matutinarum horarum et missae, postquam maius matutinum per vicarios Sanctorum exactum fuerit, ante diluculum, vel in diluculo, iuxta qualificacionem temporis incipiant continuent et expleant, Ita quod Mansionariis nonam canere incipientibus, sonetur campana per sanctuarios ad primam. Missa vero Mansionariorum expleta, maior prima et deinde cetera maiora officia per vicarios aut scholares incipiantur et consumentur. Vesperarum vero et Completorii officium, quam primum campana pro maioribus vesperis sonuerit incipiatur et finiatur a Mansionariis, et deinde a Viccariis, vel clericis ad expedicionem maiorum vesperorum Completorii, et si oportunum fuerit vigiliarum fiat processus.

Officium ac Missa ferys Jesus de Passione Dni Jesu Xi

Item quoniam nullum unquam sacrificium sacracius et acceptabilius Deo fuit, sed nec umquam futurum est, quam quod verus et summus pontifex Iesus Christus dominus in altari Crucis per immolacionem suae carnis, passionis suae, et nostrae redempcionis explendo misterium imposuit. Nec maioribus beneficiis, donis et graciis, ullos premiat, quam suae venerandae passionis servos cultores et ministros. Quocirca volumus et ordinamus, ut praefati Mansionarii in singulis diebus veneris per universum anni circulum, nisi festum festiuitatum praedictarum Beatae virginis, diem veneris occuparet, Beatae Dei genitricis Mariae officio quottidiano omisso. totum officium incipiendo a primis

uesperis, et completorio diei precedentis Iouis, usque ad alteras uesperas exclusiue diei ueneris subsequentis, de passione eiusdem domini nostri Iesu Christi, in matutinis horis et missa uoce sonora deuocius peragant, cantando insuper uoce summissiori, postquam eleuacio in missa diuini sacramenti, ab eis cantanda perfecta fuerit Responsorium matutinale, cum uersu et repeticione, Tenebre facte sunt dum crucifixissent Iesum iudei, et eo finito residuum misse in cantu prosequendo. Statuendo insuper et hiis addiciendo, ut prefati Mansionarii predictum officium de passione cum undecim diebus, ante festum Pasche incipiendo. a dominica passionis, que in dicta intitulatur uniuersaliter et singulis diebus, usque ad festum Pasche exclusiue beate Marie uirginis officio interim intermisso, Subiungendo post eleuationem Corporis Christi predictum Responsorium. Tenebre facte sunt, expleant et in cantu peragant. Quod ut libentius atque gratius omni nausea et fastidio exclusis possint perficere et explere omnibus diebus predictis, quibus officium passionis ut premittitur extra primi institucione in cantu egerint, ipsos a cursu et horis beate Marie uirginis legendis et explendis, libertamus et absoluimus, et officium beate Marie uirginis ipsis et cuilibet eorum in officium passionis illis tantummodo diebus in prenominati nostro Priuilegio descriptis comutamus. Insuper omnibus Christifidelibus, contritis tantummodo et confessis, qui predictam missam de passione, necnon et dictum responsorium. Tenebre facte sunt cantauerint, legerint, uel audiuerint, de omnipotentis misericordia Dei, et beatorum apostolorum eius Petri et Pauli auctoritate confisi, Quadraginta dies indulgenciarum impartimur, et de iniunctis eis penitenciis misericorditer in domino relaxamus. Item statuimus et ordinamus, ut prefati octo Mansionarii et pro dei et ecclesie honore et ut status et condicio eorum possit dinosci, superpelliciati et in almuciis et pellibus aspergelinis dispositis per

Responsorium Tenebre facte sunt post eleuacionem

Libertantur ab officio de beata Maria virgine [illegible]

Quadraginta dies indulgenciarum qui missam de passione [illegible] celebrauerint uel audierint

In almuciis et pellibus aspergelinis

omne tempus anni in Eccla Sandn infra diuina & dum ho
re diurne & nocturne cantunt incedant & incedere, ac pro
cessionibus & turificacionibus omnibus eius Eccle quando
cunque & quomodocunque illas agi contigerit personaliter in
teresse teneantur, & sint adstricti. Volumus insuper &
decernimus, ut prefati octo Mansionarii sint manuales nul
lum aliud habentes beneficium, sed nec uicariatus alicuius
officium, actu presbiteri, Et qui personalem circa sua offa
sint adstricti facere residenciam. Quod si aliqui uel ali
quis eorum beneficium uel officium consecutus fuerit, eo ipso
Mansionarias & Mansionariam huiusmodi alteri per eos
ad quos pertinet Mandamus & uolumus idoneo conferri.
Omnem uagacionem insuper omnem prefatis Mansionariis pro
hibemus & interdicimus. Nisi in causa meuitabili & ur
gente. Que si acciderit teneantur apud Caplm Sandomirien
digna uerificacione innotescere, & non nisi eius consensu & lice
ncia prefati Capituli facere discessionem. licenciam autem
uolumus eis per Capitulum nisi ad unum mensem absentandi
concedi. Qui si aliquis uel propria sponte discesserit, uel li
cencia obtenta infra mensem non redierit in locum eius uolumus
& mandamus alium idoneum per eos qui ius disponendi ha
bent surrogari. Item uolumus & ordinamus, quod prefati
Mansionarii & Prebenda Sancti Adalberti & altare Sa
ncte Hedwigis per unum ex eorum collegio officient legendo u
nam missam singulis diebus Dominicis in Eccla Sancti Adal
berti & dedicacionis die illic missam cantando. Circa alta
re uero Sancte Hedwigis duas singulis septimanis legen
do missas, una pro defunctis altera pro peccatis. Item sta
tuimus precipimus & ordinamus, quod prefati Mansiona
rii annis singulis in quibuslibet quatuor temporibus feriis
quartis agant perpetuum anniuersarium, uigilias uidelicet
nouem lectionum, & Missam defunctorum. Quibus diebus

per omne tempus ... [illegible]

processionibus & thurificacionibus personaliter adsint.

[illegible] Mansionariis interdicimus

absentia unius mensis.

Una missa legatur singulis diebus Dominicis & festivis in Eccla S. Adalberti

[illegible] ad altare S. Hedwigis una pro defunctis altera pro peccatis

Quatuor temporibus anniversaria & vigiliae [illegible] & missa defunctorum

non teneantur ad cantandum officium de domina nostra, Caetera tamen officia nocturna et diurna illos explere volumus ipsa die, Item volumus et ordinamus, quod praefati Mansionarii singulis diebus ferialibus duntaxat imponant unam Collectam penultimam in missa qualibet, tam de passione domini nostri, quam de domina nostra cantanda generalem pro defunctis omnibus praefatae Mansionariae fundatoribus, dotatoribus et sufragatoribus, agendo pro illis in memoria defunctorum mencionem specialem, Item circa dispositionem, provisionem, collacionem et ordinacionem Mansionariarum praedictarum talem ponimus et statuimus ordinem. Quem volumus et praesentium tenore decernimus perpetuo observari Quod unam Mansionariam primam praefatus dominus Michael Abbas et Conventus suus Monasterii Sanctae Crucis Calvimontis et eorum Successores temporibus perpetuis conferant. Item duas Mansionarias sequentes nos et successores nostri Episcopi Cracovienses pro tempore conferemus. Residuas vero quinque Mansionarias Prelati et Canonici Capituli videlicet Sandomiriensis conferent et conferendi habebunt potestatem, quociens Mansionarias praefatas per cessum vel decessum, aut quovis vacacionis genere, eorum quibus illas in primordio primis erectionis, nos, Abbas et Conventus Sanctae Crucis et Capitulum Sandomiriense conferemus vacare contigerit. Ex personis siquidem et ex numero sed non ex vice vacantis Mansionariae collacionem, volumus dinosci, ut videlicet nos et successores nostri Episcopi Cracovienses de his duabus duntaxat Mansionariis, Abbas vero et conventus Sanctae Crucis de illa una, Capitulum denique Sandomiriense de illis quinque, habeamus disponere, quas ex personis quibus nunc et in posterum illas conferemus contigerit vaccare, Caeterum in praefatum Albertum Comi qui zelo devocionis accensus, et nostra instancia devictus, Juri altaris Sanctae Hedvigis per nos dictae

Collecta pro defunctis eius fundatoribus et dotatoribus

Unius Mansionaliae Collator Abbas cum Conventu Calvimontis

Episcopus duas Mansionalias conferet.

Quinque vero Capitulum Mansionalias conferet.

28.

Mansionariis incorporati cessit simpliciter et plenarie renunciauit fauore propensiori usuri, ordinamus presencium tenore et decernimus ordinacione nostra et decreto superiori non obstante, Vt interim quo illi per nos aut successores nostros de beneficio competenti et cura animarum non habente non fuerit prouisum Precentoriam in qua illum iam ordinauimus et quam sibi non obstante, quod alia beneficia obtinet contulimus, et per presentes conferimus in Collegio Mansionariorum predictorum obtineat, et racione illius ex decima manipulari in Gnieschowicze viginti Marcas annis singulis percipiat. omnem ultra viginti Marcas de dicta decima excrescenciam in communionem aliorum Mansionariorum, in quo onerantes conscienciam conuersurus. Et omnia onera Altaris Sanctae Hedwigis in missis et anniuersariis, sed et onera precentoriae per se uel alium interim expleturus. Postquam uero sibi de beneficio competenti et cura non habente animarum per nos aut successores nostros, aut alias quouismodo prouisum fuerit Extunc Precentoriam suam uaccare decernimus et decimam manipularem in Gniessowicze ad communionem Mansionariorum deuolui. Quod idem fieri uolumus si Precentoriam prefatam per cessum uel decessum praefati Alberti Cornicz contigerit uaccare. Item uolumus et ordinamus. Quod Mansionarii octo predicti in una domo Scholae Beatae Mariae contigua. et sub uno tecto habitent. Mensam quoque comunem habeant, per precentorem pro tempore in singulis quae agenda reformanda aut expedienda incumbent regulandi. Clericum autem uolumus Capellae altarium et omnium rerum, ad capellam pertinencium habere custodiam et curam, racione cuius ordinamus ut ad Mansionariam collacionis Capituli Sandomiriensis primo uacantem habeat ascensum, In cuius rei testimonium Sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Craccouiae Die

Mansionarij 8 in domo una maneant.

Mensam Comunem habeant.

Clericus.

Mercurii prima Mensis Iunii, Anno domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo octavo. Presentibus Venerabilibus et Honorabilibus dominis, Joanne de Pnijow decretorum doctore Archidiacono, Sbigneo de Olessnicza Scolastico, Nicolao Spiczner decretorum doctore Cantore, Joanne Wonschil Custode, Raphaele de Skawina preposito Kielcien, Joanne de Tharnow, Joanne Dlugasch seniore, Joanne Rey de Schumsko, Joanne Dlugosch iuniore prefato Sandiro gio de Thanczin, Jacobo de Radoschowicza, Nicolao de Zapolicze, Stanislao de Swyradzycze, Mathia de Blandow, Jacobo de Schadek decretorum doctore, Andrea Rossa de Worzissowycze, Stanislao de Kobilino decretorum doctore, Jacobo Dominikowski Preposito Wislicien et Magistro, Joanne de Dambrowka Theologie et Canonum doctore Prelatis et Canonicis Cracovien, et aliis quam pluribus fidedignis.

Priuilegium super Villis et bonis ac libertatibus Eccle S. Marie Sandomirien. Boleslai Ducis etc. Anni 1276.

In nomine Domini Amen. Quoniam omnia Fferreunt more fluentis aque ne gesta principum Fferlim que fiunt in fauorem Eccle ac Fffectum a memoria elabantur aut aliquid obire possint calumnia Fferiri. assolent scripto testium literarumque testimonio perhennari. Ea propter tam presentibus etatis nouerit quam futura, quia Nos Boleslaus Dei gratia Dux Cracovie et Sandomirie Vna cum nostra charissima coniunge dna Kunegunde filia superillustris Regis Hungarorum felicis Recordationis Illi Ducissa terrarum earundem nostrorum pia et deuota progenitorum ac Successorum vestigia affectuosissime imitantes eos tanque exemplar per deuotionis et salutis speculum promotoresque per maximos nostre Sandomirien Eccle intuenti. Qui eandem Ecclam sicut viri Catholici veri ac fideles felix patroneque ...

30 plantatam et plantaverunt suae liberalitatis eximie libertatibus confouentes
fecerunt perpetuis exemptionibus et immunitatibus gratulari. Nos
successimus eisque in patronatu dictae Ecclae non abre tenem et in li:
beralitate ipsorum existere successores, quae iuxta legem nobilitatis a ma:
gis nobilibus in suis beneficijs crescere magis debet. Quocirca ut
cultus Dei et honor eiusque Eccla quae est in honore Sctae Dei genitricis
Mariae Virginis gloriosae peramplius semper et perfectius propagetur
ob salutem nram et dioque progenitorum praedecessorumque Universas
et singulas easque libertates exemptiones ac immunitates pnti decreto
perpetua et inviolabili sanctione irrefragabiliter confirmantes Man:
damus et districte praecipimus ditionis Principatus et auctus qua fungi:
mur firmas semper et inconcussas ab omnibus observari. Quarum
Violatores aut impeditores et in pnti animadversione debita puni
antur et in futuro salutis perpetuae sint extorres. Illam imperatri:
cem caelorum eius Ecclam in libertatibus quaerunt con se haben
gratissimam Advocatam. Sunt autem libertates huiusmodi et
exemptiones nec non immunitates ipsiusque Ecclae omnium quoque Villarum
Praediorum et sortium quae ipsa Eccla iure haereditario ac titulo ltimae
possessionis tenet quas Villas sortes et praedia suis nominibus infra
subscripsimus singillatim. Videlicet quod omnes eaeque Villa sortes et
praedia cum omnibus suis incolis ascriptitijs seu liberis gaudent
semper et gaudere debent eaque libertate quae sunt tum a nris antecesso:
ribus praedictis tum a nra munificentia Cracoviensi Ecclae Cathedralis
Praeterea ab his servitijs et exactionibus scilicet Przewod. Powoz.
Stan. Targowe. Podwody, Krowa Woyjna A Pqzen ~~a Strosse~~ et
domino Stresze qui vulgo Pan Stresse, vel Strozny dicitur. a
: a piscatoribus
Castoribus et Venatoribus eorumque a custodijs Villarum: Ab omni
expensa domini Ducis A powolowe Ab omni castro sive construendo
de novo sive etiam reparando et ab omnibus alijs solutionibus servitijs
exactionibus angarijs et perangarijs Ducalibus Pallatinorum
Castellanorum forensium Monetariorum Theloneariorum, Iudicum
et Camerariorum seu officialium quorumcumque sive sint ordinarie
seu extraordinarie sive secundum antiquam terrae consuetudinem debe:
antur seu denovo emerserint quibuscumque modis vulgariter ven:
+ Orze ... Narzaz ...

seantur quibuscunque nominibus appellentur penitus sint liberi exempti in
perpetuum et immunes. Nec vnquam stabunt in Opole cum alijs villis
nec Cetti aliquem in Opole mittere tenebuntur. Item nullis hospitibus
nec vllis venatoribus nec subuenatoribus expensas vel aliquas procurationes
aut seruitia vnquam impendere teneantur nec eisque in aliquo iure vel con:
suetudine sint aliquo modo obligati. Sed in omni iure cunctisque ipsas so:
lutionibus et seruitijs suis tantum semper dominis sint astricti et eorum
dominio sint subiecti. Duntaxat hoc excepto quod Prewod militare
ducere tenebuntur. Sed à Prewod Palatini perpetuó sint exempti
Insuper ad nullius alterius Tribunal Iudicis nec ad nostrum nec Pala:
tinorum nec Castellanorum nec Iudicum eorundem neque Officium quo:
cunque nomine dictorum aliquatenus conueniantur citatorie nec
in aliquo iure aut consuetudine vnquam respondere tenebuntur sed in
vniuersis et singulis causis eosque incolas domini eorum ipsas iudi:
cabunt et cunctis querelantibus de eisque semper impendent iu:
stitiae complementum. In causis autem homicidiorum obseruabitur talis
forma. Si aliquis ascriptitium vel liberum hominem dictae Ecclesiae
vel villarum ipsius vel Praelatorum aut Canonicorum ipsius occi:
derit, solutionem capitis percipiet dominus semper villae. Si vero Ascri:
ptitius siue liber aliquis occiderit alienum seculari iudici capitis
poena cedet vel ei ad quem debuerit pertinere ita tamen quod tantum
tres Marcas argenti soluet vsuales. Et si occisor et occisus siue liber
siue ascriptitius fuerit ambo de villa Ecclesiae vel Praelatorum aut
Canonicorum ~~...~~ eiusque domino occisi poena et solutio capitis persoluetur.
Item Si aliquis laicum in iudicio saeculari conuentum clericum exi:
mere voluerit, asserens id pro quo laicus conuenitur de suo factum
fore mandato hoc ei licebit et coram suo iudice ordinario ipse cle:
ricus conquerenti tenebitur respondere et poenam suo iudici persoluet.
Item Canonici Ecclesiae supradictae hoc semper gaudeant priuilegio
vt quilibet eorum ab omni seruitio et solutione terrae ordinaria
aut extra ordinaria sex seruientium Personae aut ancorum qualesi:
cunque voluerint liberam habeant potestatem. Item in nemoribus
siluis fruticetis et campis villarum dictae Ecclesiae Praelati et

Canonici ipsius. Cervos, damas, capreolos, caeterasque minores bestias
semper libere venabuntur. Haec autem dictarum nomina sunt villarum
sortium et etiam Pradiorum. Wyt Hyndrischowy Kuzza Zadussniki Co-
tel Mozina Mistrowicy Marszow Ostrow Tarnow Scola Szo-
kolniki Swiczowa et alius Szokolniki. Quae sortes circa Civita-
tem Sandom. Oczkow Dzikow Curbia Dwiekozy Bozydar Poso-
nicz. tota Sacroitas Kunicz Winari Czyssycza Zabuo Opoka.
Igitur ut universa et singula praemissa robur perpetuae obtineant
firmitatis et evidentiam ipsorum certiorem, praesentem paginam nostri
sigilli munimine signum statuimus roborandam. Actum per
1276. Cracoviae Anno Domini M. CC. LXX VI. XVI Calend.
Junij Indictione IIII. Epacta III. Concurren III. Praesentibus hiis
Comite Warsio Castellano [Comite Krzystop Palatino Cracovien.
Comite Nicolao Castellano de Bre...] Comite Miroslao Ca-
stellano Sandom. Comite Bernardo Iudice Sandom. Comite Sbi-
gneuo Iudice Cracovien. Comite Fulcone Pincerna Sandom.
Comite Ian Like Thezaurario. Per Procopio nostro Cancellario
per cuius manum hoc scriptum est Datum non obstante quod
est Praepositus Superior Sandomirien. Ecclesiae et aliis quam plurimis

Privilegium super libertatibus Ecclesiae Collegiatae Sandomirien. a Boleslao Duce etc. concessis Anno 1276.

In nomine Domini Amen. Quoniam omnia praetereunt more
fluentis aquae, ne gesta Principum praesertim quae fiunt in favo-
rem Ecclesiae ac praefectum a memoria elabantur aut alicuius
obice possint calumniae praeiudicari, assolent scripto testium littera-
rumque testimonio perhennari. Ea propter tam praesens aetas noverit
quam futura, quia Nos Boleslaus Dei gratia Dux Cracoviae
et Sandomiriae una cum nostra charissima coniuge Domina Kunegun-
da, supra Illustris Regis Hungarorum filia, Procuracione Il-
lustris Ducissae tanarum carumque nostrorum pia et devota

progenitorum ac praedecessorum vestigia affectuosissime imitari, eos
tanquam exemplar piae devotionis et salutis speculum promotoresque
permaximos nostrae sanctae Ecclesiae intueri. Qui eandem Ecclesiam sicut
viri Catholici veri ac fideles filij. Patronique legitimi eius et plan-
taverunt et plantatam sua liberalitate eximie libertatibus con-
fovere fecerunt, perpetuis exemptionibus et immunitatibus gratu-
lari. Quia successimus eisdem in patronatu dictae Ecclesiae non aber-
rare, et in liberalitate ipsorum existere successores. Quae iuxta legem
debilitat, a magis debilibus in suis beneficijs crescere magis de-
bet. Quocirca ut cultus Dei et honor eiusdem Ecclesiae quae est in
honorem Sanctae Dei Genitricis Mariae Virginis gloriosae peramplius
semper et perfectius propagetur, ob salutem nostram et dictorum
progenitorum praedecessorumque, universas et singulas easdem liber-
1569 1270 299 tates, exemptiones ac immunitates praesenti decreto perpetua et in-
violabili sanctione irrefragabiliter confirmamus. Mandamus et
districte praecipimus ditioni praesentis et authoritate qua fungimur
firmas semper et inconcussas ab omnibus observari. Quarum
violatores aut impeditores et in praesenti animadversione debita
puniantur et in futuro salute perpetua sint exsortes. Illam
Imperatricem Caelorum cuius Ecclesiam in libertatibus gravave-
runt contra se habeant gravissimam Advocatam. Sunt autem liber-
tates huiusmodi et exemptiones necnon immunitates ipsius
Ecclesiae omnium quorumcunque villarum praediorum et sortium quae ipsa
Ecclesia iure haereditario ac titulo legitimae possessionis tenet, quas villas
sortes et praedia suis nominibus infra subscripsimus sigillatim.
Videlicet quod omnes eaedem villae, sortes et praedia cum omnibus suis
incolis ascripticijs seu liberis gaudent semper et gaudere de-
bent eadem libertate, quam habet tum a nostris antecessoribus pro-
dicta, tum a nostra munificentia Cracoviensis Ecclesia Cathedralis.
Praeterea ab his servitijs et exactionibus, scilicet Przewod, Powoz,
Stan, Targowe, Podwodi, Krowa, Woszina, a Narasz a Stroza
et dicta Stroze quae vulgo Pan Strzoze vel Strozny dicitur.
A castoribus venatoribus eorumque. A custodijs villarum

34. ab omni expensa domini Ducis. A powolowe Ab omni Castro siue construendo de nouo siue etiam reparando et ab omnibus alijs solutionibus seruitutibus exactionibus angarijs et perangarijs Ducalibus Palatinorum Castellanorum Terrensium Monetariorum Theolonariorum Judicum et Camerariorum seu officialium quorumcunque siue sint ordinarie seu extraordinarie siue secundum antiquas terre consuetudinem debeantur seu de nouo emerserint. quibuscunque modis vulgariter censeantur quibuscunque nominibus appellentur prorsus sint liberi exempti in perpetuum et immunes. Nec vnquam stabunt in Opole cum alijs villis nec illi aliquem in Opole mittere tenebuntur. Et nullis hospitibus nec vllis venatoribus nec subvenatoribus expensas vel aliquas peticiones aut seruitia vnquam impendere teneantur nec eisdem in aliquo iure vel consuetudine sint aliquo modo obligati. Sed in omni iure cunctisque [illegible] solucionibus et seruitutibus suis tantum semper dominis sint astricti et eorum dominio sint subiecti. Duntaxat hoc excepto quod Prewod Militare ducere tenebuntur sed a Prewod Pallatini penitus sint exempti. Insuper ad nullius alterius Tribunal Judicis nec ad vnum nec Pallatinorum nec Castellanorum nec Judicum eorundemque nec officialium quocunque nomine dictorum aliquorum conuenientur citatorie nec in aliquo iure aut consuetudine vnquam respondere tenebuntur sed in vniuersis et singulis causis eosdem incolas domini eorum ipsis iudicabunt et a cunctis querelantibus de eisdem semper impendent iusticie complementum. In causis autem homicidiorum obseruabitur talis forma. Si aliquis Ascripticium vel liberum hominem dicte Ecclesie vel villarum ipsius vel Prelatorum aut Canonicorum ipsius occiderit solutionem capitis percipiet dominus semper ville. Si vero Ascripticius siue liber aliquem occiderit alienum seculari Judici capitalis pena cedet vel ei ad quem debuerit pertinere. Ita tamen quod tantum tres Marcas argenti soluet vsualis. Et si occisor et occisus siue liberi siue Ascripticii fuerint ambo de villa Ecclesie vel Prelatorum aut Canonicorum: eiusdem domino occisi pena et solutio capitis persoluetur. Et si aliquem laicum in iudicio seculari conuentum Clericus eximere voluerit. Asserens

is pro quo laicus conuenitur de suo factum fore mandato hoc ei lice-
bit et coram suo Iudice ordinario ipse Clericus conquerens tenebitur
rendere et panam suo Iudici persoluere. Item Canonici Ecclesiae supradictae
hoc semper gaudeant Privilegio. Ut quilibet eorum ab omni servicio
et solutione terre ordinaria aut extraordinaria sex servientes pre-
sonas aut duodecim qualescunque voluerint liberam habeant potesta-
tem. Item in nemoribus siluis fructetis et campis villarum dictae
Ecclesiae Praelati et Canonici ipsius. Ceruos Damas Capreolos caeterasque
minores bestias semper libere venabuntur. Hac autem dictarum
nomina sunt villarum sortium et etiam Praediorum scilicet Hen-
driscouice Ruscha Zaduszniki Chotel Mistrouici, Marszow Ostrow.
Tarnow Sealer Sokolniki Swirzowa et alius Szokolniki. Duae
sortes circa Ciuitatem Sandomiriensem. Vezhkow Dinkow Pucha Dwier-
kosz Bezydar Poponici tota haereditas Kunicze Winary Gissi-
ga Zabno Opoka. Igitur ut universa et singula praemissa
robur perpetuae obtineant firmitatis et euidentiam ipsorum ar-
ciorem praesentem paginam nostri Sigilli munimine dignum statuimus
roborandam. Actum publice Cracoviae Anno Domini
M. CC. LXX VI. XVI. Kal. Junij Indictione IIII Epacta (17. Maja 1276.)
III Concurrente III. Praesentibus hiis Comite Warsio Castellano,
Comite Neustup Palatino Cracouiensi. Comite Nicolao Ca-
stellano de Bexres Comite Zegotha Pincerna Crac. Comite
Msciszlao Castellano de Radom Comite Pribizlao Tribuno
Cracouiensi. Domino Procopio nostro Cancellario per cuius manum
hoc scriptum est. Datum non obstante eo quod est Praepositus
supradictae Sandomiriensis Ecclesiae. et alijs quam plurimis.

Confirmatio eiusdem Privilegij per Sigismundum Regem Lublini Anno 1569.

Sigismundus Augustus Dei gratia Rex Poloniae magnus Dux
Lithuaniae Russiae Prussiae Mazoviae Samogitiaeque etc. Dominus et haeres.

36 Significamus presentibus literis nostris quorum interest universis. Exhibitas esse coram nobis literas pargamenceas nomine Venabilium Praelatorum et Canonicorum totius Capituli Ecclesiae Collegiatae Sandomiriensis Illustribus olim Boleslai Ducibus Cracoviensis ac Sandomiriensis antecessoribus nostris sub titulo et sigillo Maioris concessas libertates immunitates ac praerogativas quasque ipsi Ecclesiae Collegiatae Sandomiriensis ac eius personis benigne ac liberaliter donavit in se continentes. Fuimus autem nomine dictorum Capitularium praemium diligenter expetiti Ut has ipsas literas Uti minime suspectas seu sanas salvas omnique prorsus vitio carentes approbare et confirmare dignaremur. Quorum tenor est talis. In nomine Domini Amen. Quoniam omnia praetereunt more fluentis aquae ne gesta Principum praesertim quae fiunt in favorem Ecclesiae ac profectum a memoria elabantur aut alicuius obiter possint calumniae supponi assolent scripto testium literarumque testimonio perhennari. Ea propter tam praesentibus aetatibus noverit quam futura quia Nos Boleslaus Dei gratia Dux Cracoviae et Sandomiriae Una cum nostra charissima coniuge domina Kunegunde filia superillustris Regis Hungarorum felicis Recordationis Illustrissima terrarum earundem nostrarum pia et devota progenitorum ac Praedecessorum Vestigia affectuosissime imitantes eos tanquam exemplar piae devotionis et salutis speculum promotoresque permaximos nostrae Sandomiriensis Ecclesiae intuentes. Qui eandem Ecclesiam sicut viri Catholici Veri ac fideles filii patronique eius legitimi et plantaverunt et plantatam sua liberalitatis eximiae libertatibus consonantes fecerunt perpetuis exemptionibus et immunitatibus gratulari Et successimus eisque in patronatu dictae Ecclesiae non ab re tenemur et in libertate ipsorum existere successores quae iuxta legem Nobilitatis a magis Nobilibus in suis beneficiis crescere magis debet. Quocirca Ut cultus Dei et honor eiusdem Ecclesiae qui est in honore Sanctae Dei genitricis Mariae Virginis gloriosae peramplius semper et perfectius propagetur ob salutem nostram et dictorum progenitorum praedecessorumque Universas et singulas easdem libertates exemptiones ac immunitates praesenti decreto perpetua et inviolabili sanctione irrefragabiliter confirmamus. Mandamus et districte praecipimus ditione Ducatus et auctoritate qua fungimur firmas semper et inconcussas ab omnibus observari.

Quarum violatores aut impeditores et insuper animadversione debita puniantur et in futuro salutis perpetuae sint extorres. Illam Imperatricem caelorum cuius Ecclesiam in libertatibus gravaverint contra se habeant gravissimam Advocatam. Sunt autem libertates huiusmodi et exemptiones nec non immunitates ipsi Ecclesiae omnium quorumque Villarum Praediorum et sortium quae ipsa Ecclesia iure haereditario ac titulo legitimae possessionis tenet, quas villas sortes et praedia suis nominibus infra subscripsimus singillatim. Videlicet quod omnes eius villae sortes et Praedia cum omnibus suis incolis ascripticiis seu liberis gaudent semper et gaudere debent eadem libertate. Quae hac cum a nostris antecessoribus praedictis tum a nostra munificentia Ecclesiae Ecclesiae Cathedrali. Praeterea ab his servitiis et exactionibus scilicet Prewod Powosz Stan Targowe Podwody Krowa Wozyna & Narass a Stressa et duo Strosse, qui vulgo Pan Strzosse vel Strozny dicitur a Castoribus et Venatoribus eorumque a Custodiis Villarum Ab omni expensa domini Ducis et Powolowe Ab omni Castro sive construendo de novo sive et reparando et ab omnibus aliis solutionibus servitiis exactionibus angariis et Granga-riis Ducibus Palatinorum Castellanorum forensium Monetariorum Theloneariorum Iudicum et Camerariorum seu Officialium quorumcunque sive sint ordinariae seu extraordinariae sive secundum antiquam terrae consuetudinem debeantur seu de novo emerserint quibuscunque modis vulgariter censeantur quibuscunque nominibus appellentur prorsus sint liberi exempti in perpetuum et immunes. Nec unquam stabunt in Opole cum aliis villis nec Lethi aliquem in Opole mittere tenebuntur. Et nullis hospitibus nec villicis venatoribus nec subvenatoribus expensas vel aliquas procurationes aut servitia unquam impendere teneantur nec etiam in aliquo iure vel consuetudine sint aliquo modo obligati. Sed in omni iure cunctisque praefatis solutionibus et servitiis suis tantum semper dominis sint astricti et eorum dominio sint subiecti. Duntaxat hoc excepto quod Prewod militare ducere tenebuntur sed a Prewod Pallatini perpetuo sint exempti. Insuper ad nullius alterius Tribunal Iudicis nec ad nostrum nec Pallatinorum nec Castellanorum nec Iudicum

eorumque neque Officium quocunque nomine dictorum aliquatenus conue-
nientur Cittorie nec in aliquo iure aut consuetudine vnquam respondere
tenebuntur sed in vniuersis et singulis causis eosdem incolas dni eorum
ipsos iudicabunt et cunctis querellantibus de eisdem semper impendent
iusticie complementum. In causis autem homicidij obseruabitur talis
forma. Si aliquis ascripticium vel liberum hominem dicte Eccle vel
villarum ipsius vel Prelatorum aut Canonicorum ipsius occiderit
solutionem capitis percipiet dominus semper ville. Si vero Ascri-
pticius siue liber aliquis occiderit alienum seculari iudici capitis
pena cedet vel ei ad quem debuerunt pertinere ita tamen quod tan-
tum tres Marc. argenti soluet vsualis. Et si occisor et occisus
siue liber siue ascripticius fuerit ambo de villa Eccle vel Prela-
torum aut Canonicorum Eccle duo occisi pena et solutio capitis per-
soluetur. It. si aliquis laicum in iudicio seculari conuentum Cle-
ricus eximere voluerit, asserens id pro quo laicus conuenitur de
suo factum fore mandato hoc ei licebit et coram suo iudice ordina-
rio ipse Clericus congruenti tenebitur respondere et penam suo Iudici
persoluet. It. Canonici Eccle supradicte hoc semper gaudeant Priuilegio
vt quilibet eorum ab omni seruitio et solutione terre ordinaria aut
extraordinaria sex seruitorum persone aut duodecim qualescunque vo-
luerint liberam habeant potestatem. It. in nemoribus siluis fructetis
et campis villarum dicte Eccle Prelati et Canonici ipsius Ceruos da-
mas capreolos ceterasque minores bestias semper libere venabuntur.
Hec autem dictarum nomina sunt villarum sortium et etiam pre-
diorum scilicet Hendriscowicz Kuscha Zadusnicij Chotsel
Mistrowa Marssow Ostrow Zarnow Sedlce Sokolniki Swiga-
ua et alius Szokolniki. Due sortes circa Ciuitatem Sandomir Ve-
szkow Dijnkow Thurba Dwirkosz Boziwar Poponicij tota here-
ditas Kunicz Winare Gissicha Zabno Opoka. Igitur vt
vniuersa et singula premissa robur perpetue obtineant firmitatis
et euidentiam ipsorum certiorem presentem paginam nostri Sigilli
munimine dignum statuimus roborandam. Actum publice
Cracouie Anno Domini M. CC. LXX VI. XVI Calen

39

Junij Indictione IIII Epacta III Concurren III. Pntibus his Comiti Warsio Castellano Comite Neustup Pallatino Cracovien. Comite Castellano Nicolao de Berers Comite Zegotta Pincerna Crac. Comite Mgislao Castellano de Radom Comite Przybislao Tribuno Cracovien. Domino Procopio nro Cancellario per cuius manum hoc scriptum est Datum non obstan eo quod est Praepositus Sandeq Ecclia supradicta et alijs quam plurimis. Nos itaque Sigismundus Augustus Rex praenominat considerans dicti Principis Boleslai et sua coniugis eximiam pietatem in Deum ac in propagan illius cultu singulare studium donatamlargitatis sua eo modo quo ab ipso profecta est singulari nro voto prosequen eamque ratam et gratam ut par est haben lras praeinsertas in omnibus ~~cum~~ earum punctis clausulis, tenoribus et continentijs Universis approban ratifican et confirman duximus prout approbamus ratificamus et confirmamus his nostris lris decernen eas robur perpetua firmitat obtinere debere. In Carum testimonium lrarum quibus Sigillum nrum pntibus est subappensum Datum Lublini in Conventione gnali Regni die prima Augusti. Anno Domini Millo Quingentesimo Sexagesimo Nono. Regni vero nostri Anno quadragesimo.

Valentinus Dembienski
R. P. Canc. Scrsit

Rlo Mfici Valentini Dembienski de Dembiany Regni Pollonia Cancellarij

Privilegium super libertates Ecclae Coltae Sandrien a Kazimiro Rege concess Anno 1339.

Kazimirus Dei gra Rex Polonia. Universis suis fidelibus Vgt Palatino Sandeqn Castellano Clownenn ac ipsorum omnibus Officialibus et eorum iuditio Psidentibus gram suam et omne bonum. Noverit nos Eccla Sandrien Una cum Baronibus nris iura ac Privilegia vidisse eiusque ac integraliter perpess. Ita quos ipsorum Praelatorum ibique ac Canonicorum a nra iurisditione

et iuditio per nrorum Predecessorum priuilegia eaq[ue] quae vidimus sunt exempti. Eapropter Vobis ac Vnicuiq[ue] Vrum praecipien[do] mandamus Vt ipsos Praelatos Canonicos et eorum Villas ac incolas singulos in ipsorum Villis degen[tes] ad Vra iudicia iurisditionis Vtatis euocare nullo mo[do] p[re]sumatis. Quod si feceritis poenam quae in Priuilegijs est imposita nobis ex integro persoluetis. Datum Sandomiriae in die Btae Priscae Virginis Anno Dni M. M. CCC. XXX IX.

Confirm[ati]o eiusdem Priuilegii per Sigismundum Regem Anno 1569.

Sigismundus Augustus Dei gra Rex Poloniae magnus Dux Lituaniae Russiae Prussiae Mazoniae Samogitiaeq[ue] etc Dominus et haeres. Significamus hisce lris nris quorum interest Vniuersis et singulis Exhibitas esse coram nobis nomine Venerabilium Praelatorum et Canonicorum totiusq[ue] Capli Eclae Colleg[iatae] Sandomirien[sis] lras pargameneas Serenissimi principis Dni Kazimiri magni Regis Poloniae antecessoris nri sigillo eius vero pendenti communitas libertates et immunitates quasdam eid[em] Eclae ab ipso Sermo Rege donatas in se continen[tes] sanas saluas et nullius falsitatis aut suspitionis obnoxias petitumq[ue] est a nobis Vt eas ipsas lras innouare transsumi et confirmare dignaremur Quarum tenor est talis. Kazimirus Dei gra Rex Poloniae Vniuersis suis fidelibus Vz't Palatino Sandomirien[si] Castellano Ztownemn ac ipsorum omnibus Officialibus et eorum iuditio P[re]sidentibus gram suam et omne bonum. Noueritis nos Eclae Sandomirien[sis] Vna cum Baronibus nris iura ac priuilegia eiusq[ue] Vidisse ac integraliter percepisse ita quod ipsos Praelatorum ibiq[ue] et Canonicorum a nra iurisditione et iuditio per nrorum praedecessorum priuilegia eaq[ue] quae vidimus

sunt exempti. Ca propter vobis ac vnicuique vrum praecipien mandamus Vt ipsos Praelatos Canonicos et eorum villas ac incolas singulos in ipsorum villis degen ad vra iudicia iurisdictiones ptates euocare nullo mo psumat. Quod si fecerit paenam quae in Privilegiis est imposita nobis exintegro persoluet. Datum Sandomiriae in die Btae Priscae Virginis. Anno Domini M. CCC. XXX. IX

Nos itaq Sigismundus Augustus Rex supramemorat petitioni praedictorum Capellanorum Ecclae Sandomirien Vt pote in re tam pia honesta et iusta benigne inclinati lras praeinsertas ad verbum hic descript innouan ratifican approban et confirman duximus prout innouamus ratificamus et approbamus hisce nris lris. Decernen eas robur debite et perpetuae firmitat habere. Et vbiq tam in iudiciis quam extra fidem illis indubiam adhiberi. In cuius rei testimonium. Sigillum nrum est subappensum Datum Lublini in Conuentione gnali decima octaua die Mensis January Anno Domini Millo Quingentesimo Sexagesimo Nono. Regni vero nri Trigesimo Nono.

Valentinus Dembinski R. P. Canc

Rdo Mgci Valentini Dembinski de Dembiany Regni Poloniae Cancellarii etc.

Privilegium super libertates sanctuarior

Ecclae Coltae Sandrien a Lestcone Duce concess. Anno 1 2 8 4.

In nomine Domini Amen. Quae geruntur a Viris prudentibus ab humana facilius memoria processu temporis delabuntur si scripto lrarum et appensione Sigillorum non fuerint solidata. Nouerint igr vniuersi puts et futuri quod Nos Lestco Dei gra Dux Cracouiae Sandomiriae et Siradiae cupien omnes actiones nrorum progenitorum firmas in statu incolumi permanere prout et nras volumus a nris successoribus fieri inconcussas. Sanctuarys Eccla nra Sandien quae in honore Sctae genitricis Dei Virginis

42. Mariae est fundata omnipotentis Dei amore invitati et suae clementissimae nostrae gratiam immunitates et exemptiones quam ipse Serenissimus Princeps patruus noster Dux Boleslaus contulerat innovando confirmamus. Ac duodecim capetibus siliginis et totidem plaustris feni ipsos misericorditer absolventes. Ac qua etiam solutione omnium eorundem futura posteritas Ecclesiae Sanctae Mariae deserviens se perpetualiter noverit atque sentiat liberatam. Quod ut ratum et firmum tam apud modernos quam apud posteros observetur praesentem paginam tradidimus sanctuarijs memoratis appensione Sigilli nostri consignatam. Actum Anno Domini M. CC. LXXX. IIIJ. Indictione XIJ. Praesentibus testibus quorum nomina sunt Sac Dominus Procopius Cancellarius noster Comes Petrus Castellanus de Malogesc Comes Krots Subcamerarius Sandomiriensis Thomas subiudex Sandomiriensis. Lambertus Decanus Sancti Floriani de Cracovia Florianus subdapifer Sandomiriensis Datum per manum domini Sefridi Subcancellarij Curiae nostrae quinto Nonas Marcij.

Confirmatio eiusdem Privilegij per Sigismundum Regem Anno 1515.

In nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam Nos Sigismundus Dei gratia Rex Poloniae Magnus Dux Lithuaniae Nec non terrarum Cracoviae Sandomiriae Siradiae Lanciciae Cuiaviae Russiae Prussiae ac Culmensis Elbingensis Pomeraniaeque etc. Dominus et haeres. Significamus tenore praesentium quibus expedit Universis praesentibus et futuris harum noticiam habituris Quomodo in nostra et Consiliariorum nostrorum pro tunc lateri nostro assidentium praesentia constituti personaliter Venerabiles Praelati et Canonici Ecclesiae Collegiatae Sandomiriensis devoti nobis dilecti. Exhibuerunt coram nobis certum Privilegium tenoris infrascripti. petentes illud propter eius vetustatem et sigilli destructionem de gratia et munificentia nostra Regia confirmare approbare et ratificare. Cuius Privilegij tenor sequitur

KONIEC